

Szerkesztőség kiadó-
hivatala és nyomda

Ciuj-Kolozsvár, St. Barón
6. Póp. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatala — 977
M. N. Sz. — 530

Előfizetők kizárólag
a szerkesztőséghez
kérhetik. Kéziratokat
nem adjuk vissza.

UJ KELET

Budapest **SIDO · POLITIKAI · NAPILAP**

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — 850
Félévre — 460
Negyedévre — 240
Egy hónapra — 85
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken is 4 lej
Bukarestben — 5.—

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ek 33.—
Egy szám — 1.50

1925 szeptember 17 Csütörtök

Ciuj-Kolozsvár * VIII. évfolyam * 215 szám

5685. Elul 28

Elégia a nyugdíjról

Szellemi munkásnak lenni a békeévekben sem jelentett valami különös gyönyörűséget. A szabad pályákon mozgó emberek aránytalanul többet kerestek, mint akár a legjobban dotált hivatalnokok és mégis a hivatalnokai stallum tekintélyt jelentett, az élet biztonságának érzését kölcsönözte, különösen az állami hivatalnokoknak, akik abban a hitben dolgozták végig életüket, hogy késő öregségükre az állam majd gondoskodik nyugodt megélhetésükről. A nyugdíj volt az, mely a legjobb intellektuális erőket vonzotta a tisztviselői pályákra, a nyugdíj, mely hozzáadéka volt egy egész élet munkabefektetésének, mely függetlenítette a hivatalnokszülőket attól, hogy életük alkonyán gyermekeik segítségére legyenek utalva.

A háború, a sok erkölcsi és anyagi deváláció mellett, kétesértékűvé degradálta a nyugdíjat is. Azokban az országokban, amelyeknek valutája leromlott, nem jelentett többé biztonságot és gondtalan megélhetést a hivatalnokoskodás. A munkásosztályok jövedelme minden átmenet nélkül háromszorosan fölé emelkedett a tisztviselői élet-standardnak, sőt voltak országok, amelyek kénytelenek voltak tisztviselő seregüknek felét elbocsátani s régi megalapozott egzisztenciákat a bizonytalanság fekete örvényébe taposni.

Ez az állapot azonban ma már Európa minden kulturországában végetért. A tisztviselők életstandardja újra emelkedett, egy bizonyos fokon stabilizálódott s még a legszegényebb államok is, mint például Magyarország és Ausztria, valamint az új stabilizálásával egyidejűleg újra rendezték a nyugdíjkérdést. Ezekben az országokban s főleg nyugaton a hivatalnokai kar visszanyerte régi tekintélyét, megszabadult a korrupció kísérteteitől. Egyedül Románia ma már csak az állam, ahol az állami tisztviselői egzisztencia fajra, nemzetiségre és felekezetre való tekintet nélkül teljesen bizonytalan alapokon nyugszik, mert a kormány olyan hihetetlen alacsonyra szabta a nyugdíjakat s magát a nyugdíjazást olyan önkényesen kezeli, hogy ezáltal a tisztviselők teljes mértékben nélkülözik a lelkiismeretes munkához szükséges biztonság érzését, a korrupcióval való megközelíthetőséget s mindazokat az attributumokat, melyek a tisztviselői tekintélyt biztosítják.

Az egész román köztisztviselői kar érzi ennek a szörnyű bizonytalanságnak fojtó légkörét, érzi teljes kiszolgáltatottságát a mai kormányzat önkényének, mely lélektenül a korrupció karjaiba kergeti a köztisztviselőket, ahelyett, hogy megfelelő pragmatika, megfelelő javadalmazás és főleg megfelelő nyugdíj biztosítása révén helyreállítaná a tisztviselői kar tekintélyét s a közönség körében is olyan köztudatot segítene kialakítani, mely méltó volna ahhoz a munkakörhöz, melyet a köztisztviselők ellátnak. Ha Romániában nincs meg a tisztviselői karnak az a tekintélye, melyre munkája révén igényt tarthatna, annak egyedül az az oka, hogy Romániában nincsen európai mintára megszervezett nyugdíjintézmény és a tisztviselők, ha öreg korukra nem akarnak kegyelemkenyéren, vagy koldusboton tengődni, akkor illegitim uton kénytelenek jövőjük biztosításáról gondoskodni. Lelkiismeretes munka csak anyagi függetlenség mellett képzelhető el, az anyagi biztonság légkörében, mely ha hiányzik, hiába minden fegyelem, minden törvény, minden külső dekorum.

Hogy ez mennyire igaz, azt misem bizonyítja jobban, mint az, hogy a kereseti lehetőségekben az állami tisztviselők fölött magasan álló fatisztviselők nemrégiben megalakították Románia első magánnyugdíj-intézetét, amely rövidesen megkezdte működését és valószínűleg igen nagy sikerrel. Bizonyosak vagyunk benne,

hogy a fatisztviselők példáját rövidesen a többi magántisztviselői frakciók is követni fogják. Lehetetlen állapot, hogy ugyanakkor, amikor az ország igen tekintélyes szellemi munkásrétege ilyen frappáns módon igyekszik egzisztenciáját és jövőjét biztos alapokra helyezni, ugyanakkor az állam szolgálatában lévő tisztviselők, akiknek felelőssége a közszel és az állammal szemben jóval nagyobb, éhbéren tengődjenek és az élet teljes bizonytalanságában öröljék fel jobb sorsra méltó energiájukat.

Csak a vak nem látja azt a szörnyű ellentmondást, amely Románia kirakatba készülő „szociális törvényhozása” és a tényleges állapotok között van. Ugyanakkor, amikor például

a munkakamaráról szóló törvénnyel a liberális kormány a külföld felé a maga szociálpolitikai elfogulatlanságát akarja dokumentálni, a törvényhozásának érvényét fentartó és végrehajtó tisztviselőket a bizonytalanság és ebből fakadó korrupció martalékaul dobja oda. Egész serege él ma Romániában olyan „nyugdíjazott” tisztviselőknek, akik havi ötszáz—ezer lej nyugdíjon tengetik életüket. Ugy látszik, ebből az állapotból nincs más menekvés, mint az önszegély, éppen ezért az állami tisztviselőknek is követniük kell a magántisztviselők példáját és társadalmi uton kell biztosítaniok a becsületesszellemi munka zavartalanságát, tisztaságát, erkölcsi és anyagi megközelíthetőségét.

A paraszt- és nemzetipárt kormánylistát állított össze

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A parasztpárt végrehajtóbizottsága tegnap délután folytatta ülését, melyen a párt jövő taktikáját illetőleg folytatott megbeszéléseket. A pártban két áramlat van. Az egyik a nemzeti párttal való fuziót, a másik csak a kollaborációt kívánja. Lupu dr. a két párt együttes programjára vonatkozó megbeszélésre Valeni de Munteba utazott Jorga professzorhoz. Ettől a tanácskozástól sokat várnak.

Egyes lapok szerint a két párt olyan közelinek tartja a kormány bukását, hogy megalapodtak már a jövő kormányra vonatkozólag is. E szerint Jorga tárca nélküli miniszterelnök lesz. Maniu lesz a belügy, Argetoianu a külügy, Mihalache a földművelésügy, Madgearu a pénzügy és Pan Halipa beszarábiai miniszter.

Franciaország sürgős katonai segítséget követel Csehszlovákiától

A párisi kormány a titkos katonai egyezmény értelmében a csapatok azonnali utbaindítását követeli. Óriási vihar a prágai parlamentben. Lengyelország már megkezdte a csapatszallítást

(Prága, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A csehszlovák politikai közvéleményt egy rendkívül érdekes interpelláció tartja izgalomban, amelyet Szentiványi József, a csehszlovákiai magyar kisebbség képviselője tett a prágai parlamentben. Ez az interpelláció arról szólt, hogy Csehszlovákia, állítólag, titkos katonai szerződésben arra kötelezte magát Franciaországgal szemben, hogy a marokkói fronton csehszlovák csapatokat szállít. Az interpelláció elhangzásakor óriási vihar tört ki az ülésteremben és különösen a baloldali pártok, valamint Kramarz fascista pártja használta ki ezt az alkalmat arra, hogy a kormányt támadja. Az izgalom kiszivárgott a parlament épületéből és áttért a főváros lakosságára is, amely hatalmas csoportokba tömörült a parlament Moldvavári palotájá elé. Éles kifakadások hangzottak el Benes külügyminiszter ellen, aki ezt a szerződést állítólag aláírta és a tömeg követelte, hogy a katonai konvenciónak ezt a pontját azonnal töröljék.

A rifkabilók ellen

Szentiványi képviselő interpellációja szó szerint a következőképpen hangzott:

„Van-e tudomása a külügyminiszter urnak arról, hogy a közönség körében nyugtalanító híresztelések vannak elterjedve a cseh-francia titkos katonai szerződés kölcsönösségi pontjáról. Van-e tudomása a külügyminiszter urnak arról, hogy Franciaország ennek a szerződésnek értelmében néhány nappal ezelőtt felszólította a prágai kormányt, hogy haladéktalanul küldjön segítőcsapatokat a rifkabilók ellen a marokkói fronton. A hírek annál nyugtalanítóbbak, mert ma már a napi sajtóban is megjelentek, anélkül, hogy a kormány szükségesnek tartotta volna azokat megcáfolni. Kérdezem a külügyminiszter urat, hajlandó-e a közönség megnyugtatóra nyilvánosságra hozni azokat a titkos katonai szerződéseket, amelyeket Csehszlovákia különböző idegen hatalmakkal kötött, továbbá hajlandó-e a közvéleményt megnyugtatón arról, hogy Csehszlovákia sem Franciaországot,

sem pedig más hatalmat nem köteles sem most, sem pedig a közeli, vagy a távoli jövőben fegyveresen segíteni.”

A légionáriusok az afrikai kaland ellen

Benes külügyminiszter nagy meglepetéssel hallgatta végig az interpellációt és a késő esti órákra ígért választ. A parlament folyosóin természetesen erről a titkos katonai szerződésről beszélnek. Hogy a hírek nem alaptalanok, az kitűnik abból is, hogy a csehországi légionáriusok júliusban megtartott kassai gyűlésén már nyilatkozatok hangzottak el arról, hogy a légionáriusok semmilyen körülmények között nem mennek a marokkói frontra, mert már éppen eleget véreztek Franciaországért, valamint saját hazájuk függetlenségének kivívásáért. Ezek a nyilatkozatok azt bizonyítják, hogy a francia kormány az utóbbi hónapokban több ízben sürgethette a katonai egyezmény betartását és a csehszlovák csapatok utnak indítását. Enélkül ugyanis, aligha történtek volna meg Kassán ezek a kijelentések.

Lengyelország már ellindította a csapatokat

Az izgalmat növelik azok a Lembergől érkezett táviratok, amelyek szerint Lengyelország éppen a napokban indított utnak több csapatot a marokkói harctérre. Franciaország tudvalegyoleg két középeurópai állammal kötött eddig katonai szerződést: Lengyelországgal és Csehszlovákiával. A szerződésnek az a lényege, hogy amennyiben ezeket az országokat fegyveres hatalom támadná meg, Franciaország azonnal segítségére siet. A szerződés többi pontja mind- ezideig nem volt ismeretes, de — az utóbbi napok eseményeiből kiindulva — beavatott politikai körökben arra következtetnek, hogy Franciaország kölcsönösséget biztosított magának ezekkel az államokkal szemben és mint-hogy a marokkói fronton Franciaországot érte az első támadás, a szerződés betartása most elsősorban Csehszlovákiát és Lengyelországot kötelezné.

Az amerikai rabbik az orosz kolonizáció ellen

„Az egyetlen ország, amelyben a zsidó kolonizáció szempontjából bizni lehet: Palesztina”

(Newyork, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az amerikai rabbik kongresszusa a napokban zajlott le Washingtonban. A kongresszus napirendjén az oroszországi zsidó kolonizáció ügye is szerepelt. Ismeretes, hogy Amerikában az orosz kolonizáció könnyebb végrehajtása céljából tizenötmillió dollárt akarnak gyűjteni. Olyan összeget, amit elvonnának úgy a Joint árvaakciótól, valamint a háborúban tönkrement exisztenciák fölségélyezésétől.

Végül a gyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely így szól:

A tárgy nagy vitákra adott alkalmat. A rabbik közül azok, akik Oroszországból származtak az Unióba, az orosz kolonizáció támogatását javasolták és azzal érveltek, hogy az ott élő zsidóság megmentése és produktivitása nem kevésbé fontos ügy, mint a palesztinai kolonizáció. Kifejtették, hogy az Oroszországban élő zsidóság teljesen elvész a zsidó közösség számára és csak az a réteg marad meg, amely egy tömegben él a falvakban és kolóniákon. Tizenöt rabbi vett részt a vitákon.

„A rabbik kongresszusa úgy véli, hogy részt vehet minden olyan mozgalom előbbrevitelében, ami elnyomott zsidók érdekében szerveződött. Azonban, amikor kolonizációról van szó, akkor a rabbik gyülekezete csak azt az álláspontot foglalhatja el, hogy zsidók kolonizációjára egyedül Palesztina alkalmas. Ez okból a gyűlés nem támogathat olyan mozgalmat, amely amerikai zsidók pénzén másol, mint Palesztinában akar kolonizálni. A kongresszus úgy véli, hogy manapság veszedelmes dolog bizni bizonyos kormányokban és bizonyos letelepedésre följárult országokban. Az egyetlen ország, amelyben a kolonizálás szempontjából bizni lehet — Palesztina.”

Minden politikától menten...

Egy felhívást közlünk alább, amelynek tartalmát ugyan egész természetesnek találjuk, de amely mégis megérdemli, hogy különös módon kiemeltessék a szürke hétköznapi események sorából. A székelyudvarhelyi hitközség ugyanis talán az első Erdélyben, amely nemcsak állást foglal a zsidó Palesztina nagy gondolata mellett, de meleg zsidó lelkesedéssel megmutatja az utat is, amely az értéket hasznos cselekedetkévé változtatja. Az udvarhelyi hitközség felhívása, amely önmagáért beszél és megérdemli, hogy követőkre találjon, így hangzik:

Zsidó Testvérek!

A világ zsidóságának egyetemes kongresszusa most zajlott le Bécsben. A világ minden részéből összegyűlt delegátusok feltárták, hogy milyen sok sebből vérzik szerencsétlen népünk. Oroszországban, Lengyelországban sok millió zsidó él állandó rettegésben és üldözöttségben csak azért, mert ragaszkodnak őseik hitéhez. De az egész világon nincs olyan hely, ahol a zsidóság nyugodtan élhetne. Nem várhatunk segítséget sehonnan. Kizárólag magunkra vagyunk utalva. Ebben a magunkrautaltságunkban az egyedüli menedék az összes államok által elismert és jogilag biztosított zsidó nemzeti otthon, Palesztina. A zsidóság minden rétege belátta ezt s ma már pártárnyalatra és vallási meggyőződésre való tekintet nélkül mindenki elősegíti Palesztina felépítését és az üldözött zsidók elhelyezését.

A Palesztinamunkának most már olyan hatalmas intézményei vannak, amelyek segítséget és menedéket adnak a hozzájuk fordulóknak. Ezek közül a leghatalmasabb és az országépítésben a legfontosabb célt szolgálja a Keren Kajemet I-Jiszráél, amely az ország földjét vásárolja vissza, letelepedésre, megművelésre alkalmassá teszi és a bevándorlóknak ingyenbér-

letbe adja. A Keren Kajemet I-Jiszráél birtokain eddig 40 kolónia létesült, amelyekben sok ezer család nyert nyugalmat, boldog otthont és biztos megélhetést. Hogy az ezutáni bevándorolni akarókat is, akiknek száma állandóan nő, elhelyezni lehessen, a Keren Kajemet I-Jiszráélnek szüksége van újabb nagyobb összegekre, hogy minél több földet vásárolhasson.

Közeledő újévünk, Ros hasana alkalmával, minden politikától menten, tisztán az örökkévalótól eredő létfenntartási ösztönünktől vezetve kérjük fel tagjainkat, hogy a maguk jól

felfogott érdekében, gyermekeik jövőjéért, boldogsága és megélhetése érdekében vegyenek részt a zsidó nép megújulásának ama nagy művében és támogassák annak legrégebb és legfontosabb intézményét, a Keren Kajemet I-Jiszráél!

Abban a reményben, hogy felhívásunk tagjainknál megértésre talál, kívánunk boldog újévet!

Odorheiu-Székelyudvarhely, 5685. Elul. (1925 szeptember).

A Zsidó Hitközség Előjárósága

Román-olasz konfliktus egy hajóüzlet stornirozása miatt

Olaszország visszabívtá bukaresti követét

Bucuresti-Bukarest, szeptember 16. Az olasz és román kormány között egy újabb konfliktus keletkezett egy római hajóépítési társaság miatt.

A kormány ugyanis régebben tárgyal egy római céggel több tengeralattjáró vásárlása ügyében. A megállapodás már létre is jött mikor a cég Duca külügyminiszter útján levelet kapott a román kormánytól, melyben a létrejött megegyezést stornirozzák.

A római hajóépítési vállalat emiatt tiltakozást jelentett be, különösen pedig azért, mert tudomására jutott, hogy a stornirozás más céggel kötött megállapodás miatt történt. A vállalat az olasz kormány közbenjárását kérte, amely bár Aloisi bukaresti olasz meghatalmazott minisztert bízta meg az ügy elintézésével. Allitóltag Aloisi báró nem járt elég eredményesen el ebben az ügyben és emiatt történt meg Bukarestből való visszahívása.

Az új bukaresti japán követ Románia és Japán viszonyáról

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az új japán követ, aki vasárnap nyújtotta át akkreditáló levelét a királynak, fogadta az egyik bukaresti lap munkatársát, akinek a két ország viszonyáról a következőket mondotta:

— Tagadhatatlanul vannak közös érdekei a két országnak és ép ezért szükségesnek tartom, hogy a közöttük fennálló viszonyt szorosabbá tegyem és kimélyítsem. Első ténykedésem az lesz, hogy dolgozni fogok olyan irányban, hogy a két ország között közvetlen hajóforgalom létesüljön. Ami Besarabia kérdését illeti, a japán kormány eddig tényleg kerülte és halasztotta a ratifikálást. De ennek nem lehet olyan

jelleget adni, mintha ez Románia elleni manifesztáció volna. Japánnak az a véleménye, hogy csak azután ratifikálja a békeszerződéseket, ha azokat az európai nagy államok már megtették. Már pedig amint tudjuk, Olaszország nem tette ezt még meg. Megvárjuk tehát, amíg ez a ratifikáció az olasz kormány részéről is megtörténik és azután mi is feltétlenül eleget teszünk eme kötelezettségünknek. A japán közvélemény egyébként erős nyomást gyakorol a kormányra, hogy semmi körülmények között se avatkozzon be Európa belügyeibe. Erre is vissza lehet vezetni azt, hogy Japán részéről a ratifikálás még nem történt meg.

Egydunamos parcellákat bocsát eladásra a Lömáán Akkó-akció vezetősége

Nagy érdeklődés az erdélyi zsidó város terve iránt az összes utódállamokban

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Beszámoltunk már arról, hogy a bécsi cionista világkongresszus alkalmából az erdélyi Lömáán Akkó-akció megbízottainak alkalmuk volt hosszabb megbeszéléseket folytatni a legkiválóbb palesztinai földszakértőkkel, akik egybehangzónan úgy nyilatkoztak, hogy a létesítendő erdélyi város számára megvásárolt terület Palesztina legnagyobb értékű és legfényesebb jövőt ígérő földje. A palesztinai földszakértők közölték azt is, hogy az erdélyiek által megvásárolt terület iránt magában Erec Jiszráélben is óriási érdeklődés és véteklődés nyilvánul meg.

A kongresszus folyamán a Lömáán Akkó akció vezetői hosszabb megbeszéléseket folytattak az utódállamokbeli és magyarországi cionistákkal is, akik arra kérték az akció vezetőségét, hogy bizonyos mennyiségű parcellát rezerváljanak ezen országok zsidósága számára is, mert tudomásuk szerint számosan óhajtanak résztvenni az erdélyi városépítési mozgalomban.

A kongresszus óta eltelt rövid idő alatt a Lömáán Akkó aradi irodájához is számos megkeresés érkezett Csehszlovákiából, Jugoszláviából és főként Magyarországról, amelyeknek írói valamennyien földigényüket jelentik be az irodának. Minthogy a Lömáán Akkó vezetősége a Czur Salom város építési tervét egy par excellence erdélyi akciónak tekinti,

elsősorban az erdélyi zsidóságnak akar módot nyújtani, hogy a még szabadon lévő parcellákat megvásárolhassa. A Czur Salom igazgatósága legutóbbi ülésén kimondotta, hogy a körülbelül három hónapja beszűntetett földeladásokat ismét megindítja Erdélyben s ezzel eleget tesz egy számos oldalról megnyilvánult kívánságnak. Az igazgatóság az eladásokban jelentős újítást fog bevezetni, amennyiben az eddigi két és három dunamos parcellák mellett egydunamos parcellákat is rendelkezésre bocsát, hogy ezáltal lehetővé tegye a szerényebb anyagi viszonyok között élő emberek részvételét is az akcióban. Minthogy egy dunam föld körülbelül kilencszáz négyzetméter, az egydunamos parcella is bőven elegendő arra, hogy rajta egy kényelmes családi ház kisebb kerttel felépüljön.

Mivel az újabb földeladások csak szeptember és október hónapokban történnek, ajánlatos, hogy aki komolyan foglalkozik a földvásárlás tervével, forduljon azonnal a Czur Salom irodájához, Arad, Boulevardul Regina Maria 18.

— Gussi egyetemi tanár visszautasította a legfőbb közigazgatási tanácsba való meghívását. Bukarestből jelentik: A legfőbb közigazgatási tanács tagjává kinevezett Gussi egyetemi tanár a megbízatást, minden különösebb indoklás nélkül visszautasította.

Kristály kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár Cluj
Szövőgyárak és kereskedők figyelmébe!
Festünk színtartóan bármilyen színre pamut, gyapju és műselyem fonalat. Fonalfehérités. Kereskedőknek adjusztálva.
Nagyban festésnél árongedmény! 500
Telefon

A jiddis gressz dis ir Brein a lap Ruten tott b alább

Átnéztem ehhez, akiről tudtam, mistább Jabotinski olyan szangvinik beszélt, nem aknálatni ellenzéki közlékeny és bar kérdeztem tőle, téről, ezt válaszolt: — A zsidó hogy Palesztinában dolgokat csináljanak kicsi dolgok

— Ki tehető — A felelős zsidó népre. Ők így állunk, ahogy el maguktól a palesztinai vezető hogy többen letért és a vá mint magáért mondja meg, lomban vezeték Látja-e az önzet azt a nagy lelki mozgalom vezetője A nagy történet meg nagy történet melődtek ki az akik az európai tudnának fellépni zsidóságnak.

Ezután szóba verek kivitele. Rut kal nyugodtabban dött fel akkor se lette a palesztin piasztert sem a A Palestine De fontsterlingnyi tervek kiépítés Rutenberg — képviselni a Pa addig nem vagy összeget, mert Flexner gyakor gok fölött, am meg vagyok ró desen mégis me

Rutenberg nagy és szép n és elmondotta, amivel most na kozni.

— Mondha nyünknek csak a erős gazdasági Ehhez pedig k ket az egész zs

Akkor jött egyedett besz tolem:

— Mondja mannak rajong szava is az akt sék nekem me tagjai közül v dolata, egy ter majd az immi má Palesztin

— Az egy tinszky — am földkérdés. A hogy itt is tév az ellenzék kö ket, hogy mi földjeikről. So

Rutenberg és Jabotinszky panasza Miért nem valósult meg meg Palesztina villa nosítása. Ruben Breinin beszélgetése a két ellenzéki vezérrel

A „Der Tog“ című nagy amerikai jiddis lap a bécsi cionista világkongresszusra Reuben Breinint, a nagy jiddis író-tudóst küldte ki képviselőjeként. Breinin most számolt be impresszióiról a lap hasábjain és többek között P. Rutenberggel és Jabotinszkyval tartott beszélgetéséről. A beszélgetéseket alább közöljük:

Átnéztem egy napon P. Rutenberghez, akiről tudtam, hogy semmivel sem optimistább Jabotinszkytól, éppen csak, hogy nem olyan szangvinikus. Egyetlen újságíróval nem beszélt, nem akart Európában hangulatot csinálni ellenzéki felfogásának, velem azonban közlékeny és barátságos volt és amikor megkérdeztem tőle, mit tar: Palesztina mai helyzetéről, ezt válaszolta nekem:

— A zsidóknak megvolt a lehetőségük, hogy Palesztinában nagyszabású és nagyarányú dolgokat csináljanak. Fajdalom, a zsidók azonban kicsi dolgokban aprózták fel magukat.

Ki a felelős?

— Ki tehető mindezekért felelős?

— A felelősséget át kell háritani az egész zsidó népre. Ők az okai annak, hogy ma még így állunk, ahogy állunk. De nem háritathják el maguktól a felelősséget a cionista munka palesztinai vezetői sem. En nyugodtan állítom, hogy többen közülük inkább a köztiszteltet és a várható kényelemért dolgoznak, mint magáért az ügyért. Nézzem körül és mondja meg, vajjon láte ön a mozgalomban vezetésre alkalmas emberanyagot? Látja-e az önzetlenséget, a nagyvonalúságot és azt a nagy lelki tisztaságot, ami egy ilyen népi mozgalom vezetőjének elmaradhatatlan feltétele. A nagy történelmi pillanat még nem teremtette meg nagy történelmi alakjainkat. Még nem termelődtek ki azok a vezetőegységünk sem, akik az európai antiszemitizmus ellen hatáson tudnának fellépni és irányt tudnának adni a zsidóságnak.

A Rutenberg-terv

Ezután szóba került a Rutenberg-féle terv kivitele. Rutenberg ennél a tárgynál sokkal nyugodtabban viselkedett és nem haborgott fel akkor sem, amikor szemrehányással illette a palesztinai zsidókat, amiért egyetlen piaszttert sem adtak Palesztina villamosítására. A Palestine Development Council százezer fontsterlingnyi hozzájárulást ígért a villamos tervek kiépítéséhez, azonban — mondotta Rutenberg — amíg Bernard Flexner fogja képviselni a Palestine Development Councilt, addig nem vagyok hajlandó elfogadni ezt az összeget, mert nem tartom kívánatosnak, hogy Flexner gyakorolja az ellenőrzést az ilyen dolgok fölött, amikhez ő keveset ért. Azonban meg vagyok róla győződve, hogy terveim rövidesen mégis megvalósulnak.

Rutenberg ezután a chalucok bámulatosa nagy és szép munkájának dicseratére tért át és elmondotta, hogy az arab kérdés olyan, amivel most nagyon is komolyan kell foglalkozni.

— Mondhatom, minden politikai eredményünket csak akkor tudjuk megszilárdítani, ha erős gazdasági alapot adunk az újjáépítésnek. Ehhez pedig kell, hogy hozzásegítsen bennünket az egész zsidó nép.

Jabotinszky kérdései

Akkor jött be a szobába Jabotinszky, beleegyezett beszélgetésünkbe és ezeket kérdezte tőlem:

— Mondja meg nekem ön, aki dr. Weizmannak rajongója, vajjon volt-e neki egyetlen szava is az aktuális nagy problémákhoz? Tessek nekem megmondani, hogy az exekutive tagjai közül volt-e valakinek is egy nagy gondolata, egy terve arról, hogy hogyan lehessen majd az immigrációnak nagy és rohamos folyamát Palesztinában szabályozni.

— Az egyetlen pont — mondotta Jabotinszky — amit Weizmann tisztázott, az a földkérdés. Azonban fajdalom, úgy találom, hogy itt is tévedésben van. Nem értette meg az ellenzék követeléseit és azzal vádol bennünket, hogy mi a fellahokat el akarjuk űzni földjeikről. Soha életemben ilyesmire nem gon-

doltam, az éa számomra minden talpalattnyi föld, amit megművelnek, szent és sérthetetlen és e tekintetben nem ismerek különbséget zsidó és arab dolgozó között. Amit mi, ellenzék követelünk, az a kultivatlan földekre vonatkozik és mi azt mondjuk, hogy ez igenis az egész zsidó népe, nem pedig az effendiké. A föld arra való, hogy megműveljék és hogy általa a mandatárius hatalom hozzásegítse a zsidó népet a kívánt fejlődéséhez.

27 millió dunam

Jabotinszky ezután elővett egy statisztikai könyvet és kimutatta, hogy Palesztina huszonegy millió dunam földdel rendelkezik. Kilencmillió ebből az arabok művelnek meg, körülbelül nyolcszázötvenezer a zsidók. Az országban élő más népek négyszázötvenezer dunamot művelnek meg. Szóval körülbelül tízmillió du-

A mai minisztertanács programja

Fontos tanácskozások a kisebbségi kérdésben

Bukarest, szeptember 16. Közöltük már tegnap, hogy a kormány tagjai holnap Vaitoianu miniszterelnök helyettes elnökletével minisztertanácsra ülnek össze, hogy fontos napirenden lévő ügyben határozzon.

Értesülésünk szerint ez a minisztertanács tülhaladja a rendes minisztertanácsok kereteit, mert azon nagyon sok kisebbségi kérdésben fognak határozni. Minden valószínűség szerint ma még megérkezik Duca külügyminiszter, aki megjelenik a minisztertanácsban és beszámol a genfi konferenciáról. A telepések ügye valószínűleg nem kerül szóba, mert ezt a miniszterelnök hazaérkezése utánra

halasztják.

Megbeszéljük azonban, miképpen lehetne megakadályozni, hogy a kisebbségek ne mindig külföldre szaladjanak panaszaikkal. Erre vonatkozólag több javaslat van már készben, melyek mind szóba kerülnek a minisztertanácsban. Ezek között van a belügyminisztériumnak javaslata, melyben egy kisebbségi osztály, illetve erdélyi minisztérium felállítását javasolja a belügyminisztérium kebelében.

Jól informált körkőben egyébként arról is tudnak, hogy Anghelescu visszavonja, illetve kiegészíti a szenátusban már elfogadott közoktatási javaslatot.

A moszkvai szovjet kiküldöttei

robbantani akarták az angol szakszervezeti egységet

A sztrájkoló angol munkások tüntettek Tomszky és Dagadoff szovjet-kiküldöttek ellen

(London, szeptember 17. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az angol szakszervezetek idej kongresszusán, melyet Scarborough városában tartottak meg, óriási fejtűnést keltett, hogy a kongresszuson megjelentek az orosz szovjet-szakszervezetek kiküldöttei is, számszerint ketten. Az egyik kiküldött Tomszky, az orosz szakszervezetek elnöke volt, a másik Dagadoff titkár.

Az angol szakszervezetek idej kongresszusát méltán lehet történelmi fontosságúnak mondani. Ezen a kongresszuson dől el, hogy sikerül-e Moszkvának az angol szakszervezetet végleg befolyása alá keríteni. A Macdonald, Thomas és Clynes mérsékelt, fokozatos fejlődést akaró politikája és a Cook, Purcell és Hicks bolsevizmus felé hajló, osztályharcot hirdető, erősen forradalmi irányzata között kell választania a kongresszusnak.

Moszkva minden törekvése tudvalevőleg arra irányul, hogy az Amsterdambhoz tartozó szakszervezetek egységét megbontsa és a szociáldemokrácia elleni küzdelmet két fronton, a politikai és gazdasági fronton is folytassa.

Az angol munkásság balszárnya az angol szakszervezetek tavalyi kongresszusán kétségtelen sikert ért el azzal, hogy a szakszervezeti tanács elnökévé a radikális Swales választották meg és a tanács többsége is baloldali elemekből tevődött össze. A tavalyi szakszervezeti kongresszus felhatalmazta a tanácsot arra, hogy az amsterdami irodával egyet értésben hozza össze az európai munkásmozgalom különböző elemeit. A szakszervezeti tanács azonban tullepte megbízatását és tekintet nélkül az amsterdami iroda álláspontjára, tárgyalásokat kezdett az orosz szakszervezetek vezetőségével a közös front és közös munka tárgyában.

Ilyen előzmények után ült össze az angol szakszervezetek idej nagygyűlése, amelynek elnöksége Purcell befolyása alatt áll. Swales elnök megnyitó beszédében büszkén utalt arra az eredményre, amelyet az angol bányamunkások egy hónappal azelőtt értek és úgy akarta feltüntetni, mintha ez az eredmény a moszkvai befolyás alatt álló balszárny politikai sikere lenne.

Az elnöki megnyitó különben is forradalmi hangú volt és nyíltan utalt az orosz és mexikói példára.

A kongresszus elé kerülő javaslatok közül a legnagyobb horderejűek azok, amelyek a szakszer-

nam van eke alatt és tizenhétmillió parlagon hever. Követeljük tehát, hogy érvényesítsék a régi török törvényt, amely kimondja, hogy mind az a föld, amit három évig nem művelnek, automatikusan átmegy a kincstár birtokába. A kincstárnak pedig kötelessége a földeket átadni azoknak a zsidóknak, akik nagy tömegekben vándorolnak vissza ősi hazájukba.

Jabotinszky ezután megmutatta a könyvnek azt a részét is, amelyben elsőrangú angol szakemberek kimutatják, hogy az országban már most hárommillió dunam olyan föld van, amelyet nyomban művelés alá lehet fogni. És ha hozzávesszük a zsidók munkakedvét, józan-ságát és áldozatkészségét, akkor a terméketlen részeket is gyorsan meg lehetne művelni.

Azzal váltam el a két ellenzéki vezérférfiutól, hogy számukra a zsidó ügy érdekében propagandát fogok csinálni lapomban. Ime itt adom interjúmat, azt hiszem, ez minden propagandánál többet beszél. A zsidó nép nagy adósa saját magának, saját kulturájának, testvéreinek. Ezt az adósságot leróni a legaktuálisabb zsidó kötelesség.

vezeteknek a politikai párttól való teljes elkülönítést célozzák és az így függetlenített szakszervezetekben a szakszervezeti tanácsot majdnem korlátlan hatalommal akarják felruházni. A szakszervezetek baloldali vezetői most független és különálló szervezetet akarnak, sőt külön székházat is akarnak építeni, hogy így teljesen kivonhassák magukat Macdonald és a hozzá hasonló gondolkodású szociáldemokrata vezérek hatása alól. A szakszervezeti tanács részére pedig azért kérnek korlátlan felhatalmazásokat, mert azt remélik, hogy az idén is baloldali összetételű lesz a tanács és ugylátszik, kész tények elé akarják állítani a jövő évi kongresszust.

Hogy az angol munkásság hangulata azonban mennyire Moszkva-ellenes, arra nézve jellemző a következő eset: A kongresszus első napján a déli szünetben a nagygyűlés elnöksége ebédre hívta meg a külföldi munkásság képviselőit. Az orosz szakszervezetek kiküldöttei, Tomszky és Dagadoff együtt mentek ki a Central Hall gyűlésteremből a többiekkel, de a kapu előtt várakozó sztrájkoló matrózok tüntetést rendeztek Tomszky és Dagadoff ellen. A tüntetésnek folytatása lett az étteremben, ahol a pincérek megtagadták a két szovjet-képviselő kiszolgálását, akiket egy melléktérembe kellett vezetni, hogy nagyobb botránynak elejét vegyék.

— Oroszországban visszaállítják a régi öröklési jogot. Moszkvából jelentik: A népbiztosok tanácsa a szovjetkormány elé javaslatot terjesztett, hogy a szovjet öröklési törvény megszorítását törölje. Szovjetországban rövidesen ismét életbelép a megszorítás nélküli régi öröklési jog.

A gyomorfájás, gyomornyomás, fejfájás, kábultság és rossz emésztés a természetes „Ferencz József“ keserűvíz használata által gyorsan elmúlik. Az orvosi világ a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik a magyar Ferencz József-vízről, mert hatása megbízható és rendkívül enyhe. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben. 1

A magyarországi cionista szervezet deklarációjában tiltakozik az államellenesség vádjá ellen

A magyar cionisták működése kizárólag a bazeli programra szorítkozik

(Budapest, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Bécsben lefolyt cionistakongresszus alkalmából Magyarországon ismét sokan támadták a cionizmus munkáját és célkitűzését. Ugy a sajtóban, mint társadalmi téren hallatszottak hangok, amelyek a magyarországi cionistamozgalom újra való megindulását kárhoztatták és azzal vádolták meg a mozgalomban résztvevőket, hogy államellenes cselekedetet végeznek. A magyarországi cionista szervezet a vádakra ma a következő deklarációban válaszol:

„A magyarországi cionisták szükségesnek tartják, hogy folyton hangoztassák a magyarsághoz való magától értetődő hűségüket. A magyarországi cionistaszervezet kizárólag a bazeli programra szorítkozik és Magyarországon semmiféle

országos politikát nem kíván tűzni. Mindenkinek magánügyévé teszi politikai állásfoglalását és nemzetiségi politikát sem óhajt folytatni. Elhárítja magától a magyarországi cionista szervezet azt a vádat is, hogy politikai propagandát folytat, mert ezáltal is kijelenti, hogy Magyarországon a zsidóságnak, mint politikai nemzeti kisebbségnek, nincsen jogi szükségessége és éppen ezért nem is tart igényt külön nemzetiségi jogokra.”

A deklaráció közzétételére több budapesti lapot kértek fel, ezenkívül eljuttatták mindazokhoz az egyesületekhez és politikai pártokhoz, ahonnan a vádaskodások kiindultak és remélik, hogy a szervezet zavartalan működését a deklaráció által biztosítani tudják.

Miért nem mennek a zsidók és a magyarok a genfi kisebbségi konferenciára

A „Cuvantul” logikátlan elmefuttatásai

(Bucuresti-Bukarest, szeptember 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Jelentette az Uj Kelet, hogy október 16-18 ika között Genfben a világ összes kisebbségi konferenciára ülnek össze. A konferenciának programját még nem állították össze és az egyes etnikai kisebbségek képviselői még nem kaptak meghívást a konferenciára. Annak ellenére, hogy a konferencia tárgysorozatát még nem hozták nyilvánosságra a „Cuvantul” című bukaresti lap merész kombinációkat von le egyes szimptomákból.

A „Cuvantul” mindenekelőtt éles támadást intéz a konferencia ellen, amely szerinte a győztes államok ellen irányuló akció. Majd megállapítja, hogy a konferencián sem a zsidók, sem az erdélyi magyarok nem képviseltetik magukat. A „Cuvantul” szerint a zsidóság azért nem képviselteti magát a konferencián, mert a nagygyűlést voltaképpen a német sovinszták rendezik, akik 11 ország német kisebbségét vonultatják fel. A cikk végén minden logika ellenére azt a furcsa megállapítást teszi a „Cuvantul”, hogy a cionisták igen gyanús propagandát csinálnak a kisebbségi konferenciának, ami talán mégis azt jelenti, hogy el fognak menni a genfi gyűlésre.

A „Cuvantul” ezután az erdélyi magyar lapokra hivatkozik, amikor megállapítja, hogy

— **Ujabb munkásletartóztatások Bukarestben.** Bukarestből jelentik: A Sindicatul Unitar néven egyesült munkások tegnap fővárosi székházukba újabb nagygyűlést hívtak össze, hogy beszámoljanak azokról a lépésekről, melyeket eddig tettek 19 munkástársuk szabadlábrahelyezése érdekében. Javában folyt a gyűlés, amikor a teremben megjelent Hotineanu királyi hadbiztos, aki a jelenlevők közül többeket letartóztatott. A szindikátus helyiségeit lepecsételték.

— **A köztisztviselők elkeseredett harcot indítanak a kormány ellen.** Bukarestből jelentik: Stanciu Bradisteanu a köztisztviselők egyesületének elnöke kijelentette, hogy a tisztviselők erős harcot kezdenek a kormánynak a tisztviselőkkel szemben alkalmazandó retrográd tervezete ellen. Szükség esetén közösen pert indítanak a kincstár ellen. El vannak szánva a legvégső eszközök igénybevételére, hogy a tervezet keresztülvitelét megakadályozzák.

— **Loucheur előadása a genfi konferencián a háború okairól.** Bukarestből jelentik: Genfből érkezett jelentés szerint Loucheur tegnap előadást tartott a világháború keletkezésének okairól. Szerinte az okok gazdasági természetűek voltak és éppen ezért a Népszövetségre hárul az a feladat, hogy az ilyen kérdéseket úgy oldja meg, hogy ezek miatt ne keletkezessen sohasem háború. Utána Rentis görög külügyminiszter, Görögország és Bulgária közötti kapcsolatokat ismertette.

— **A galaci sziguranca nagy kommunista összeesküvést fedezett fel.** Bukarestből jelentik: Galacból érkezett jelentés szerint az ottani sziguranca nagyszabású kommunista összeesküvést fedezett fel, melynek szálai fővárosba és Marosvásárhelyre is elnyulnak. Tegnap két egyént Bukarestben, kettőt pedig Marosvásárhelyen letartóztattak.

az erdélyi Magyar Pártnak nincs szándékában elmenni a genfi konferenciára. A Magyar Párt tartózkodó magatartását a lap azzal magyarázza, hogy a párt legutóbbi külföldi kísérleteit súlyos kudarc érte. A stockholmi egyházi konferencián, valamint a népszövetségi ülésen egyformán kudarcot aratott a magyarság akciója, ami arra a belátásra indította a Magyar Pártot, hogy frontot változtatva, az ország határain belül kereste problémáinak megoldását. A cikk további részében a „Cuvantul” tőle szokatlan zagyva módon valami tizenkét rejtélyes cionista apostolról beszél, akik ennek a konferenciának a kulisszái mögött húzódnak meg, de, hogy kiket ért ezalatt a „Cuvantul”, az egyáltalában nem világlik ki a cikkből. A „Cuvantul” az utóbbi időkben egyébként is furcsa és érthetetlen szokásokat vett fel. Allandóan cionista csempészalukról ír és minden olyan belföldi, vagy külföldi megmozdulást, amely nincsen inyére, egyszerűen cionista jelzővel tisztel meg. Ugyanerre a sorsra jutnak azok a bel- és külföldi lapok is, amelynek cikkeivel a „Cuvantul” szerkesztősége nincs megelégedve. Ezzel a zavaros koncepcióval az egyébként nívós lapnak hasábjait a Cion Bölcsesi jegyzőkönyvének mértékéig is sikerült lesüllyeszteni.

— **A tatarbunari lázadók érdekében megjelent felhívás miatt letartóztatások lesznek.** Bukarestből jelentik: A „Lupta” szerint a tatarbunari lázadók érdekében nemrég megjelent felhívás miatt, melyet többek között Upton Sinclair és Romain Roland is aláírtak, szennyezés letartóztatások várhatók. A lap szerint már a mai napon letartóztatott egy magasrangú személyiséget, akinek nevét azonban nem akarják nyilvánosságra hozni.

— **Felmentették Lincescu parasztpárti vezető a felségserítés vádjá alól.** Bukarestből jelentik: Lincescu parasztpárti vezér felségserítési perében tegnap hirdette ki a kisenevi hadbíróóság az ítéletet. A tárgyalás iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg, ami Lincescu népszerűségével magyarázható. A termet zsufolásig megtöltötték. A hallgatók között volt Torres francia ügyvéd is, aki a tatarbunari per végighallgatása miatt tartózkodik tudvalevőleg Kisenyben. Feszült csendben hirdette ki az elnök az ítéletet, mely 3 szavazattal 2 ellenében felmentő volt. A felmentő ítélet után Lincescut nagy ünneplésben részesítették.

Társulás keresetelik!

Társulnék bármilyen számában, circa 1-2 millió törehozható járulással és szükség esetén további néhány millió megfelelő garanciával. Ajánlatokat „Társulás” jelige alatt Moss Rudolf hirdetői irodá, Timisoara, Strada Mercy 2 alá kérek.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bázsegi zsidóság napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marica Ernő
Felolós szerkesztő Dr. Marton Ernő
Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 460 lei, egész évre 850 lei.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5685. Elul 28.
1925. szept. 17.

— **Ünnepi imaház a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségében.** A kolozsvári Barisszia a főünnepek alatt a Zsidó Nemzeti Szövetség helyiségeiben minjant rendez. Helyeket előjegyezni a Hitachdut Barissziánál lehet (Calea Regele Ferdinand 48.) délelőtt 9-1 és délután 4-6 óra között.

— **A prefektusokat újabb értekezletre hívják össze a közigazgatási törvény ügyében.** Bukarestből jelentik: A közigazgatási törvény végrehajtó bizottsága tegnap ülést tartott, melyet ma délelőtt folytatnak. Elhatározták, hogy az ország összes prefektusait egy újabb értekezletre hívják össze, hogy a szükséges tennivalókat megbeszéljék. Az ülésről kijövet Dimitriu fogadta a sajtó képviselőit, akiknek kijelentette, hogy tekintettel arra a sok nehézségre, ami a törvény alkalmazásával és a megyebeosztásokkal kapcsolatban felvetődött, a munkálatokkal nem tudnak október elsejére, mint ahogyan az tervezve volt, végezni, annál is inkább, mert a végleges munkálatok megajtése előtt Bratianu miniszterelnök döntésére van szükség.

— **Csernovitzban nagy selyemcsempészésnek jöttek nyomára.** Bukarestből jelentik: Csernovitzból érkezett jelentés szerint ott a rendőrség nagyszabású selyemcsempészésnek jött a nyomára. Cseh és Lengyelországból csempésztek be selymet, melynek összege meghaladja a húszmilliót. Számos letartóztatás történt.

— **Szeptember 22-én kezdődik az új iskolaév.** Bukarestből jelentik: A közoktatásiügyi miniszter ma küldte el utasításait a tanügyi inspektorátusokhoz, melyben arról intézkedik, hogy az elemi iskolákban a tanév, ugy a városokban, mint a falvakban e hó 22-én kezdődik meg.

— **Matiné Jakobi Dudi emlékére.** A Haggibbor elhunyt kitünő tagja emlékezetére a Haggibbor több más zsidó közülettel karöltve október tizenegyedikén nagy műsoros matiné rendez a kolozsvári munkásotthonban. Október tizenegyedikén az ortodox zsidó temetőben avatják a népszerű sportifju sírkövét.

— **Harmadára csökkent az amerikai bevándorlás.** Newyorkból jelentik: Az Egyesült-Államokban a bevándorlás az elmúlt évhez képest hatvannyolcszázalékkal csökkent és pedig 700.000-ról 300.000-re. Az Egyesült-Államokból sokkal nagyobb a visszavándorlás, mint bevándorlás. Különösen Olaszországba, Görögországba, Magyarországra, Jugoszláviába, Romániába és Portugáliába vándorolnak vissza Amerikából.

— **Cankov szabadságra megy.** Szófiából jelentik: A bolgár lapok jelentése szerint Cankov miniszterelnök hétfőn hosszabb pihenésre Svájcba utazik. Az ellenzéki lapok Cankov elutazását politikai okokkal hozzák összefüggésbe.

— **Izgalmas hajsz a zsebtolvajok után.** A délelőtti órákban egy háromtagu zsebtolvajbandát in flagranti csipett meg a baromvásártéren a központi rendőrség. Éppen egy tóhát gazda zsebéből huzta ki az egyik zsebtolvaj a pénz tárcáját, miközben a másik — mintegy véletlenül — meglökte. A jelenetnek szemtanuja volt a rendőrségnek egyik detektive, aki igazolásra szólította föl a társaságot. Azok a detektív felszólítására futni kezdtek. Félórásig tartó izgalmas hajszá után sikerült a detektívnek a járőrelők segítségével a banda két tagját elfogni. A harmadiknak az üldözés hevében nyoma veszett. A letartóztatott zsebmetszőket beszállították a központi rendőrségre. Kihallgatásuk folyamatban van.

— A Hetilapja, kettős únn új száma és tele va elbeszélés szabb léle relmem“e nőbb alko meg elősz készülő né feszítő rés szlovákiai a kohóban a „Föld“ Saul Tserri beszélőnek és szórakomol be ar állampolgá elmúlt év gezi. Salan szines rip felvételek számát, an nak meg, teken fog Kelet kettő külön 7 le

— A z A kolozsvár ünnepi szab rabi a nap hadtestparan ben e'rendel nep napján szabadságot

— A R lása. Nagy kezdődik az lása dr. Nie vádat Nitzi dr. Simonk szatmári ügy rendkívül na

— Meg Fall Lásó, az pal ezelőtt szerdára virra

Fel fo

— A bu kifolyólag egy őrnagy, kezett jelenté utazott, hogy paraszt ügyé ma letartóztatop olőrnagy lőre elhallgat a minisztérium Romulus szig tek részt. E dennemü il bucesti par hogy esetleg lom szigrru lentések sze viselő, akad levelet közöl felkéri, indit zavargások események beszámolt. E hogyan tör nevű 85 éve ha történetes a szerencsétl ismeretlen u

— Szá lentik: A „ kusból ide maszkusz v száz fegyenc kaja után szökést kis amelyeknek fegyencek ut megsebesített

— Szá lentik: A „ kusból ide maszkusz v száz fegyenc kaja után szökést kis amelyeknek fegyencek ut megsebesített

— Szá lentik: A „ kusból ide maszkusz v száz fegyenc kaja után szökést kis amelyeknek fegyencek ut megsebesített

— A „Föld“ ünnepi száma. Az Uj Kelet Hetilapja, a „Föld“, Ros hassana alkalmából kettős ünnepi számban jelenik meg. A „Föld“ új száma gazdag irodalmi olvasmányt nyújt és tele van szórakoztatóbbnál-szórakoztatóbb elbeszélésekkel. Kiemeljük Salom Asch hosszabb lélekzetű novelláját, a „Legszebb szerelmem“-et, amely a nagy író egyik legkitűnőbb alkotása, amely a „Föld“-ben jelenik meg először magyar nyelven. Szabó Imre egy készülő nagy zsidó regényéből közöl érdekfeszítő részletet. Ujvári Péter, a jelenleg Csehszlovákiában élő kiváló zsidó író, „Emberek a kohóban“ címmel irt lebilincselő történetet a „Föld“ számára. Közli a hetilap ezenkívül Saul Tsernichowskynak, a jubiláns héber elbeszélőnek a „Flottagyakorlat“ című kedves és szórakoztató novelláját. Részletes cikk számol be arról, hogy kik lehetnek palesztinai állampolgárok, míg egy másik közlemény az elmúlt év fontosabb zsidó eseményeit összegezi. Salamon László versei, Gonda Marcell színes riportja és szebbnél-szebb palesztinai felvételek teszik változatosabbá a „Föld“ ünnepi számát, amelyet az előfizetők szombaton kapnak meg, míg az utcai forgalomban már pénteken fognak árusítani. A „Föld“ és az Uj Kelet kettős ünnepi száma 10 lejbe. A „Föld“ külön 7 lejbe kerül.

— A zsidó katonák ünnepi szabadsága. A kolozsvári helyőrség zsidó vallású katonáinak ünnepi szabadsága érdekében Glasner Akiba főrabbi a napokban eljárt Papp Danila altábornagyhadtestparancsnoknál. A generális saját hatáskörében elrendelte a zsidó katonáknak a három főünnep napján — újév és engesztelő napon — való szabadságoltatását.

— A Reinitz per nagyváradi főtárgyalása. Nagyváradról jelentik: Szeptember 29-én kezdődik az itteni Táblánál a Reinitz per főtárgyalása dr. Ilie Andor táblabíró elnöklelte alatt. A vádat Nitziu főügyész képviseli, míg a védelmet dr. Simonka György nagyváradi és dr. Borgida szatmári ügyvédek látják el. A főtárgyalás iránt rendkívül nagy érdeklődés mutatkozik.

— Meghalt Fall Leó. Béséből jelentik: Fall Leó, az ismert komponista, aki néhány nappal ezelőtt súlyosan megbetegedett, a keddről szerdára virradó éjszakán meghalt.

Fel fogja őnt is keresni
a Keren Kajemeth munkatársa.
Váltsa meg adományával roshasanai üdvöletét.

— A bucesti antiszemita tüntetésekből kifolyólag letartóztattak egy ezredest és egy őrnagyot. Bukarestből jelentik: Jasiból érkezett jelentés szerint Cesiú főügyész Bucestibe utazott, hogy az antiszemita tüntetéseknél elhalt paraszt ügyében a vizsgálatot megejtse. Utasítására ma letartóztatták Niculea tartalékos ezredest, Cristopol őrnagyot és egy diákot, akinek nevét egyelőre elhallgatják. Ebben az ügyben tegnap délután a minisztériumban értekezet volt, melyen Voinescu Romulus sziguranca vezérigazgató és Crasnariu vetek részt. Elhatározták, hogy mindenképpel mindennemű ilyen irányú népgyűlést betiltanak. A bucesti parasztot ma délután temetik. Tekintve, hogy esetleges excessusoktól tartanak, a karhatalom szigru intézkedéseket fogaratosított. Ujabb jelentések szerint dr. Raducanu parasztpárti képviselő, akadémiai tanár az „Adeverul“-ban nyílt levelet közöl Tatarescu belügyminiszterhez, melyben felkéri, indítson vizsgálatot a tecucii antisemita zavargások ügyében, mert ott sokkal súlyosabb események zajlottak le, mint amilyenről a sajtó beszámolt. Kéri indítsanak vizsgálatot, arra nézve, hogyan történhetett meg, hogy egy Avramovics nevű 85 éves agg zsidót annyira inzultáltak, hogy ha történetesen az ott lévő rendőr nem lép közbe, a szerencsétlen aggyastyan halva kerül ki a lelkiismeretlen utonállók kezei közül.

— Száz fegyenc szökése. Londonból jelentik: A „Times“ jelenti Jeruzsálemből: Damaszkuszól ideérkezett utazók elbeszéltek, hogy Damaszkusz városában heves lövöldözés volt. Egy száz fegyencből álló csoport, amelynek a napi munkája után a börtönbe kellett volna visszatérnie, szökést kísérelt meg. Azonnal csapatokat hívtak, amelyeknek utasítást adtak arra, hogy löjjenek a fegyencnek után. Hét fegyencet megöltek, nyolcat megsebesítettek, ötvenhatot pedig újból elfogtak. A többi fegyenc megszökött.

— Szófiából jelentik: A sajtó híradja, hogy az orosz kormány a magyar kormány közölte, hogy tüzfatelepemet Bak-telepről a csudába helyeztem át. Rendeléseket vagonszerűen elvittem a vonatok közlekedése is megszűnt, úgy, hogy a Konstanából érkező vonatok 7—8 óras késéssel érkeztek meg a fővárosba.

— Értesítés. Értesítem a n. é. vásárlóközönséget, hogy tüzfatelepemet Bak-telepről a csudába helyeztem át. Rendeléseket vagonszerűen elvittem a vonatok közlekedése is megszűnt, úgy, hogy a Konstanából érkező vonatok 7—8 óras késéssel érkeztek meg a fővárosba.

— Grandpierre Emil közigazgatási bíró lesz Budapesten és megírja Erdély háboru utáni történetét. Budapestről jelentik: A „Világ“ értesítése szerint Grandpierre Emilt, aki a Károlyi-kormány alatt Kolozsvár kormánybiztosa, legutóbb pedig az erdélyi Magyar Párt alelnöke volt, a magyar kormány közigazgatási bírónak nevezte ki. Grandpierre jelenleg egy hosszabb munkán dolgozik, amelyben a háboru utáni Erdély történetét írja meg. A „Világ“ hosszabb cikkben foglalkozik személyével és ismerteti eddigi politikai működését.

— Csicserin orosz külügyi népbiztos Varsóba érkezett. Bukarestből jelentik: Csicserin Varsóba érkezett. Vasárnap találkozik Szkri-zinszkivel a francia-orosz adósságok ügyében. Szkri-zinszky ugyanis teljes felhatalmazást kapott a francia kormánytól ennek a kérdésnek megtárgyalására.

* Purgó az egyetlen biztos hashajtó.
— A rendőrség felülvizsgálja a bérkocsikat. A rendőrség forgalmi főnöke rendeletet adott ki, amelynek értelmében a város főterén folyó hó 28, 29 és 30 án bérkocsi-vizsga lesz, amelyen az összes kolozsvári bérkocsitulajdonosok, bérkocsijaikkal és iparigazolványaikkal együtt kötelesek megjelenni. A rendeletnek eleget nem tevő bérkocsitulajdonosok a legszigorúbban lesznek büntetve. A fenti rendelet a jelenlegi rossz karban lévő bérkocsik kicserélésére irányul.

— Lezuhant két francia repülő. Prágából jelentik: Két francia repülőgép, amelyek tegnap, azzal a céllal, hogy gyorsasági világrekordot állítsanak fel, Etampesben felszálltak, az éjszaka folyamán Freiburg város felett lezuhantak. Az egyik pilóta szörnyethalt, a másik életveszélyesen megsebesült.

— A nagy ünnepekre teljes szolgáltatmentességet engedélyezett a hadügyminiszter a zsidó katonáknak. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium rendeletet adott ki, melyben a zsidó katonákat a közelgő ünnepeken mentesítik mindennemű szolgálat alól. A szolgáltatmentesség 19, 20 és 27-re és az ünnepek előtti napokra szól.

ENGROSS

legnagyobb szőrmeáruház az országban Clujon van.

A „Casa de Lipsca“ cluji lerakata valósággal szenzációs. A világ összes szőrméi pazar választékban vannak az áruházban kiállítva. A cég, melynek London, Páris, Wien, Leipzig, Krakau és New-Yorkban vannak fiókjai, a legszebb szőrmék valóságos halmazait állította ki a

Cal. Reg. Ferdinand 5. sz. alatt (Szabó J. palota)

emeleti helyiségeiben és a napokban megnyíló áruház szenzációja lesz a cluji kereskedelmi életnek.

— Kemál pasa elrendelte az összes dervis-kolostorok bezárását. Konstantinápolyból jelentik: Musztafa Kemál pasa elrendelte az összes dervis-kolostorok bezárását, eltörölte a sejk és dervis címeket, elrendelte az összes mohamedán mauzoleumok és mohamedán-kegyhelyek bezárását. Musztafa Kemál baa rendelete nagy felháborodást keltett.

— Pusztító orkán Dobruzsában. Bukarestből jelentik: Konstanából érkezett jelentés szerint Dobruzsában és a Taragan-pusztán tegnap óriási pusztító ciklon vonult végig, amely rengeteg kárt okozott. Sok ház tetejét megrongálta. Az újabb jelentések szerint a ciklon pusztítása sokkal nagyobb mérvű, mint azt hitték. Most állapítják meg a károkat. A szélvihar miatt a vonatok közlekedése is megszűnt, úgy, hogy a Konstanából érkező vonatok 7—8 óras késéssel érkeztek meg a fővárosba.

* Értesítés. Értesítem a n. é. vásárlóközönséget, hogy tüzfatelepemet Bak-telepről a csudába helyeztem át. Rendeléseket vagonszerűen elvittem a vonatok közlekedése is megszűnt, úgy, hogy a Konstanából érkező vonatok 7—8 óras késéssel érkeztek meg a fővárosba.

— Grandpierre Emil közigazgatási bíró lesz Budapesten és megírja Erdély háboru utáni történetét. Budapestről jelentik: A „Világ“ értesítése szerint Grandpierre Emilt, aki a Károlyi-kormány alatt Kolozsvár kormánybiztosa, legutóbb pedig az erdélyi Magyar Párt alelnöke volt, a magyar kormány közigazgatási bírónak nevezte ki. Grandpierre jelenleg egy hosszabb munkán dolgozik, amelyben a háboru utáni Erdély történetét írja meg. A „Világ“ hosszabb cikkben foglalkozik személyével és ismerteti eddigi politikai működését.

— Csicserin orosz külügyi népbiztos Varsóba érkezett. Bukarestből jelentik: Csicserin Varsóba érkezett. Vasárnap találkozik Szkri-zinszkivel a francia-orosz adósságok ügyében. Szkri-zinszky ugyanis teljes felhatalmazást kapott a francia kormánytól ennek a kérdésnek megtárgyalására.

* Purgó az egyetlen biztos hashajtó.

— A rendőrség felülvizsgálja a bérkocsikat. A rendőrség forgalmi főnöke rendeletet adott ki, amelynek értelmében a város főterén folyó hó 28, 29 és 30 án bérkocsi-vizsga lesz, amelyen az összes kolozsvári bérkocsitulajdonosok, bérkocsijaikkal és iparigazolványaikkal együtt kötelesek megjelenni. A rendeletnek eleget nem tevő bérkocsitulajdonosok a legszigorúbban lesznek büntetve. A fenti rendelet a jelenlegi rossz karban lévő bérkocsik kicserélésére irányul.

— Lezuhant két francia repülő. Prágából jelentik: Két francia repülőgép, amelyek tegnap, azzal a céllal, hogy gyorsasági világrekordot állítsanak fel, Etampesben felszálltak, az éjszaka folyamán Freiburg város felett lezuhantak. Az egyik pilóta szörnyethalt, a másik életveszélyesen megsebesült.

— A nagy ünnepekre teljes szolgáltatmentességet engedélyezett a hadügyminiszter a zsidó katonáknak. Bukarestből jelentik: A hadügyminisztérium rendeletet adott ki, melyben a zsidó katonákat a közelgő ünnepeken mentesítik mindennemű szolgálat alól. A szolgáltatmentesség 19, 20 és 27-re és az ünnepek előtti napokra szól.

— Élő gyermekujáság. A kolozsvári gyermekvilág vidám mulattatásáról szenzációs műsor keretében gondoskodik az Erdélyi és Bánsági Népkisebbségi Ujságíróklub ezévi október 4-én, vasárnap délután. Az ujságíróklub kellemes helyiségében ez alkalommal nagyszabású gyermekünnep lesz, Élő gyermekujásággal egybekötve, amelynek ötletes szövegét Gara Ákos szerkesztésében a legkiválóbb kolozsvári ujságírók és írók írják; tarka rovatait, cikkeit, híreit, irodalmi részét és tréfás hirdetéseit a legbájosabb kolozsvári kisleányok s a legügyesebb kis fiúk adják elő. A szenzációs Élő gyermekujáságon kívül Ligeti Józsefnek a kolozsvári Román Opera kintűnő balletmesterének legtehetségesebb tanítványai mutatják be táncművészetüket. Lesz még a műsorban tréfás jazz band, gyermekszépségverseny, vívőverseny, tánc és különféle gyermekjátékok. A rendezőség ezuton kéri mindazokat, akik szüleik beleegyezésével az Élő gyermekujáság előadásában részt venni óhajtanak, hogy szeptember 17-én 18-án (csütörtökön és pénteken) délután 6—7-ig az Ujságíróklub helyiségében (Monostori-ut 18.) a klubtitkárságnál jelentkezzenek.

* Beck-kávé a legjobb kávépótló, mert tiszta cikóriából készül.

Dr. COSMUTZA szanatóriuma
Cluj-Kolozsvár, Fellegvár.
Klimatikus gyógyhely légszervi betegek számára. Diétás szanatórium cukorbetegnek, vesébajosok, köszvényesek részére. Vizgyógyintézet, elektromos kezelés. Naponta hétszer étkezés, állandó orvosi felügyelet. Napi ellátás 350 lej. Orthodox konyha.

Nagy
harisnyavásár
melyen leszállított árákkal.

Kötött harisnya minden színben	25
Flohr-harisnya minden színben	53
Muszlín harisnya divat színben	69
Cérna-muszlín minden színben	98
Selyemfátyol harisnyát minden színben	125

BLATT
FŐTÉR 13
Divatkönyvekben és kőtőtárakban óriási választék! A legjobb harisnyák csak BLATT-nál kaphatók!

KÖZGAZDASÁG

Megkezdődik a román gabona kivitele

A kereskedelemügyi miniszter az illetékek leszállítását tartja szükségesnek

Bucuresti-Bukarest, szeptember 16. Georgiu pénzügyi államtitkár a sajtó képviselőinek jelentette, hogy a kormány megtette az előkészületeket a gabonakivitel megkezdésére. Szemben az államtitkár azon kijelentésével, hogy az idén nem kerül sor a gabonaneműek kiviteli illetékeinek leszállítására, az ipar- és kereskedelemügyi minisztériumban előkészületeket tesznek egy táblázat összeállítására, melyből kiténik a gabonaelexport államok külföldi gabonaárjai, mert Tanács elnökének Constantinescu miniszternek az a terve, hogy ezzel a táblázattal bebizonyítsa a kiviteli illetékek csökkentésének szükségességét. Kijelentése szerint a gabonafélék kiviteli díja — tekintet nélkül fajra és minőségre — legfeljebb 10 000 lej lehet vagononként.

Egyes bukaresti reggeli lapok azon hírére, hogy péntekre összehívták a legfőbb vámbizottságot, hogy a tervezett redukción a gabona kiviteli illetékeknél keresztülvigyük, a pénzügyminisztérium egy hivatalos kommunikében megcáfolta.

Erdélyben évi egymilliárd lejt fizetnek be a munkásbiztosító pénztárakhoz

Szeptember 21-én ülést tart a legfelsőbb munkásbiztosító tanács

(Cluj-Kolozsvár, szeptember 16. Az Új Kelet tudósítójától.) A munkaügyi vezérigazgatóság szeptember 21-ére, Bukarestbe összehívta a legfőbb munkásbiztosítási tanácsot. Az ülés tárgysorozatában két fontos kérdés szerepel, mégpedig: a munkásbiztosító pénztárak mellé paritásos alapon történő igazgatótanács kinevezése és a már módosított törvényjavaslat ismertetése.

Az igazgatótanács tagok kinevezésének kérdése több, mint egy év óta húzódik anélkül, hogy a kinevezések megtörténtek volna, ahol pedig mégis megtörténtek, ott működésüket nem kezdték meg felsőbb jóváhagyás hiányában. A mostani legfelsőbb bizottság, melynek tagjai között 5 munkás és 5 munkaadó delegátus van, talán meg fogja oldani ezt a kérdést is, valamint a pénztárak zárszámadásának átvizsgálását.

A munkásbiztosítópénztárak reorganizálásáról szóló törvényjavaslat, mint ismeretes, már márciusban készen volt és bár a munkásbiztosítási modern alapokra fekteti, igen súlyos szerkezeti hibákat tartalmaz. A kormány ugyanis

az igazgatótanács-tagok arányszámát úgy állapította meg, hogy abban egyharmadrészben munkaadók, egyharmadrészben munkások, 1/3 részben a kormány által kinevezett tisztviselők foglaljanak helyet. A munkások és munkaadók természetesen ezt a megoldást nem hajlandók elfogadni és arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a munkásbiztosításhoz az állam semmivel sem járul hozzá, tehát legfennebb felügyeleti jogot gyakorolhat.

Hogy vajon a módosított javaslat akceptálta-e a munkaadók és munkások érvelését, ezen az ülésen lesz megtudható és amennyiben a javaslatnak ezt a részét nem módosították kellően, úgy a munkások, mint a munkaadók a legélesebb akciót fogják megkezdni. A kellő módosításra már csak azért is igényt tartanak az érdekeltek, mert a munkásbiztosítás címen befizetett díjak sokkal nagyobb megterhelést jelentenek, mint eddig. Így például az Erdély és Bánátban levő 18 pénztár eddigi bevétele 300 millió lejt tett ki, míg most közel egymilliárdra rug a baleset, betegséggel és nyugdíj címen befizetett összegek.

¶ Elhalasztották a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választásokat. A kolozsvári kereskedelmi és iparkamarai választások napja mára volt kitűzve. Miután a választásokat a törvény értelmében közgyűlés keretében kell megtartani, a közgyűlés pedig csak akkor határozatképes, ha a tagok abszolút többsége van jelen, a választásokat határozatképtelenség miatt, a választást vezető törvényszéki elnök szeptember 21-ére, vagyis a választás második határnapjára tűzte ki, amikor is a megjelentek számára való tekintet nélkül meg fogják tartani a választásokat.

¶ A Baldwin-pénzcsoport visszavonta a kormány ellen megindított perét. Bukarestből jelentik: A Baldwin angol pénzcsoport és a kormány között fennálló konfliktus, mely tudvalevőleg egy repülőgépvásárlás miatt keletkezett, békésen elintéztést nyert. A Baldwin-csoport képviselője a pert, melyet az ilfovi törvényszéken adott be, tegnap visszavonta.

¶ Valutavédelmi szövetség alakul az utódállamok között. Prágából jelentik: A „Prager Presse” arról ad hírt, hogy az utódállamok és a magyar Nemzeti Bank között egy pénzügyi egyezmény fog létrejönni. A hír szerint a magyarországi pénzügyi reform megvalósulása után a magyar Nemzeti Bank érintkezésbe lép az utódállamokkal, hogy a szóbanforgó valutabiztonsági szövetséget megvalósítsák.

¶ Kimutatás az európai országok kamatláb helyzetéről. A „Frankfurter Zeitung” kimutatást közöl arról, hogy az egyes országokban milyen hivatalos kamatok vannak érvényben és hogy ezzel szemben a pénzügyi forgalomban ténylegesen milyen bankkamatokat számítanak fel. A statisztikát itt közöljük: Angliában a hivatalos kamatláb 4 százalékos,

a rendes kamat 5. Hollandiában a hivatalos 4, a rendes 5,25, Svájcban 5, a rendes 6, Spanyolországban 5, a rendes 6,5, Norvégiában 6, a rendes 7,5, Dániában 7, a rendes 8,5, Belgiumban 5,25, a rendes 9, Franciaországban 6, a rendes 9, Svédországban 5, a rendes 6,5, Finnországban 9, a rendes 10, Csehszlovákiában 7, a rendes 10,5, Olaszországban 7, a rendes 11, Németországban 9, a rendes 14, Ausztriában 10, a rendes 16, Magyarországon 9, a rendes 17, Romániában 6, a rendes 18, és végül Jugoszláviában 6, a rendes 20 százalékos. Mint látjuk tehát, a legmagasabb bankkamat Jugoszláviában van, utána pedig Románia következik. Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy az itt feltüntetett rendes bankkamatok mindenütt megfelelnek a tényleges helyzetnek, látjuk, hogy a pénz Romániában a legdrágább, mert az itt feltüntetett 18 százalékos nem felel meg a tényleges viszonyoknak, mert pénzügyi szükségletüket a magánosok legjobb esetben is, csak 24 százalékos mellett tudják fedezni.

¶ Általános lanyhaság a jasszi gabonapiacra. Bukarestből jelentik: Jassziból érkezett jelentés szerint a gabonapiacra az általános lanyhaság még mindig tart. Tegnap sem történt egyetlen gabonakötés sem. Tegnap újabb babszállítmányok érkeztek a városba, amelyeket nem lehet elhelyezni sem a kül- sem a belföldi piacokon.

¶ A kolozsvári husiparosok megfellebbezték az ármaximáló bizottság döntését. A kolozsvári mézárások az ármaximáló bizottság legutóbbi határozata ellen, amelyben a marhahús árát egy lejjel, a sertéshús árát két lejjel emelték fel, tiltakozást jelentettek be. A maximáló bizottság a mézárások tiltakozását nem találta indokoltnak s így nem is vette figyelembe. A husiparosok szövetségének kolozsvári tagozata most a bizottság hatá-

rozatát megfellebbezte a belügyminiszternél, akitől a marhahús árának három, a sertéshús árának pedig hat lejjel való felemelését kéri.

¶ Fellendült az állatexport. Szatmárról jelentik: Az állatexport az utóbbi hetekben nagy lendületet vett. Szatmármegyében a hónap első napjaiban csak kiviteli vámilletékekből napi egymillió lej folyt be. Igen sok szarvasmarhát és sertést szállítottak ki az országból.

¶ Három nap alatt ötven fizetésképtelenség a lemergi piacon. Lembergi lapok értesítése szerint ott a múlt hét utolsó három napján egyszerre 50 ipari és kereskedelmi cég jelentett fizetésképtelenséget. A fizetések megszüntetését mind a forgótöke hiányával indokolta.

¶ Megkötik a csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződést. Genéből jelentik: Valkó Lajos magyar kereskedelemügyi miniszter itt időző magyar újságíróknak kijelentette, hogy a csehszlovák-magyar kereskedelmi szerződést még ez évben tető alá hozzák.

¶ Megalakult a nagyromániai kisiparosok Egyesületének brassói fiókjá. Brassóból jelentik: Tegnap délelőtt tíz órakor a városi tanácsházban kezdődött értekezlet az iparosság egy részének érdeklődése s a bukaresti központi kiküldöttek részvétele mellett megalakult a nagyromániai kisiparosok és kézművesek Országos Egyesületének brassói fiókjá, amely elnökévé Tinti Nicolae szerelő-mestert választotta meg.

¶ A fűszerpiac helyzete. A kolozsvári fűszerpiacon a kereslet kissé jobb, az árak ismét megszilárdultak. Az árak a következők: Kávé: Rio 118—120, Maragogy 235—240, Salvador 155—160, Ceylon 175—180, feles frack 64, negyedes 67, hatodos 70. Rizs: Rangoon 23-50—24, japán 30—31, finomabb áruban hiány van. Tea: Orange Pecco 250—260, Suchong 150—160, Payong 140—150, Citrom a lira emelkedése miatt ládánként 100—150 lejjel emelkedett és jelenleg 950—1000 lejt jegyez. Új mogyoróbél 175—180, fekete bors 100, külföldi paritásban már 110 lejt felel meg az ár. Fahéj 68, Korff kakaó 68, Makaroni, gyári ár csomagolatlan 26, feles 29, negyedes 30. Szardínia ötödös 21-50, nyolcados 18, tizedes 13—13 50. Ecetsav, franco ballon, franco gyár 72, melyhez még háromszázalék biztosítási díj is hozzájárul. Pergamentpapír 120. Kókuszszir 110—115 lejt emelkedett. Schicht-szappan 49—50. Gyertya 58—60. Édes nemespaprika 140—150 lejt emelkedett, szagedi rózsza 95, spanyol 75. Hollandi kőmény 55, belföldi 40, mák 45, mazsola 96 lejt.

Zsák
Ponyva
Mindennemű célokra
legelőnyösebben beszerezhető
Albala Izeó
Timisoara
Piata Train No 10

Zsoldos tanintézet
Az ország legrégebb és legjobb előkészítő tanintézete. Teljes anyagi felelősség melletti készítő előkészítő iskolai magánvizsgákra, érettségire vidéki tanulókat is.
Budapest, VII., Dohány-u. 84. Tel. J. 124-47.

Roshasana üdvözlésnek megváltásával

Ingyen földhöz juttatja a bevándorlókat! A Keren Kajemeth földje megakadályozza a földspekulációt!

Napszám helyett
önmaga földjét művelheti a zsidó paraszt és így eredményes mezőgazdaságot teremt
EREG JISZRAEL-ban!

Üröndessen az Új Keletben!

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. (Wesselényi-utca) Szörmek, bundák legolcsóbban beszerezhető

A lej: Zürich
pestén 345,
Kolozsvá
vándor bizalm
emelkedését
a kínálat ne
forgalom mel
gyezték:

Bécs 29-20
pest 340—34
40-20, Newyo
1010, Milánó

Zürich.
208-30, Newyo
2445-00, Mila
pest 72-70, B
255-00, Varsó

Bukares
—, Lond
8-55, Zürich
Budapest —

Bukares
márka 49-00
sterling 1000
39-70, olasz
355, dollár 2
shilling 29-50
6-10, belga fr

Vas
ha

Az első a
mérközések f
kapitánynak a
sésére negatív
év őszén való
különni lesz
pedig ősszel
bajonki sorsolá
bonyolításra:

Nagypály
CFR-pálya
A vasutas p
gibber mérköz
ros hassana m
tartva.

Négy hét
György. Bud
alapján hirt a
keségét: Orth
A kissé tulzot
megdöbbenést
lapok azonban
közés után jév
sz Orth számá
lését mindenes
állítják be, mi
lehetett. Az eg
rülésének rönt
professzor nyi
szerint Orth a
szakadást szen
azonban, miut
nak helyes őss
folyása alatt g
hosszabb utók
hogy a tavasz
dresszeit magá

Az újvid
sége. Az új
ünnepelte győ
munkát kifejt
ünnepelel pro
ványok, vala
amelyen jüce
nagyszámban
fénypontját a
pezte, amely
után 8:1 (6:1)

Halló

Halló

TŐZSDE

Szeptember 16-án

A lej: Zürichben 255-00, Párisban 10-35, Budapestben 345, Bécsben —

Kolozsvár. A lej iránt a külföldön megnyilvánuló bizalmatlanság a devizák újabb nagyarányú emelkedését vonta maga után. A nagykeresletet a kínálat nem tudta teljesen kielégíteni. Élénk forgalom mellett a következő árfolyamokat jegyezték:

Bécs 29-20—29-30, Prága 6-13—6-16, Budapest 340—342, Páris 9-85—9-90, Zürich 40-10—40-20, Newyork 206-00—207-50, London 1006—1010, Milánó 8-50—8-55.

Zürich. Zárlat: Berlin 123-30, Amsterdam 208-30, Newyork 518-25, London 2511-50, Páris 2445-00, Milánó 2105-00, Prága 1535-00, Budapest 72-70, Belgrád 922-50, Bukarest 255-00—255-00, Varsó 87-50, Bécs 73-05.

Bukarest. Devizák: Páris 9-82, Berlin —, London 1006, Newyork 206-00, Milánó 8-55, Zürich 40-00, Bécs 29-20, Prága 6-10, Budapest —

Bukaresti. Valuták: Napoleon 790, német márka 49-00, leva 1-52, török lira 116, font sterling 1000, francia frank 9-90, svájci frank 39-70, olasz lira 8-45, drachma 3-15, dinár 355, dollár 206-00, lengyel forint 35-00, osztrák schilling 29-50, magyar korona 28-75, cseh korona 6-10, belga frank —, holland forint —.

SPORT

Vasárnap a bajnokság harmadik fordulója

Az első szövetségi nap programját bajnoki mérkőzések fogják képezni, miután a szövetségi kapitányok az egyes városokhoz intézett megkeresésére negatív válasz érkezett. Kolozsvár tehát ez év őszén valószínűleg városközi mérkőzéseket nélkülözni lesz kénytelen, nemzetközi mérkőzésekre pedig összesen már nem kerülhet sor és így a bajnoki sorsolás következő mérkőzései kerülnek lebonyolításra:

Nagypálya: Husosok—RMS, Victoria—KAC
CFR-pálya: CFR—KKASE.

A vasutas pályán még kísérteties KMTE—Hag-gibber mérkőzés az ugyancsak erre a napra eső ros hassana miatt későbbi időpontban lesz megtartva.

Négy hét múlva egészséges lesz Orth György. Budapestén át érkezett távirati jelentés alapján hírt adunk a magyar futballsport büszkeségét: Orth Györgyöt ért szerencsétlenségről. A kisértő túlzott formában lanszírozott hír általános megdöbbenést keltett. Ideérkező bécsi és budapesti lapok azonban most, napokkal az emlékeztetés mérkőzés után jóval biggadtabb hangon számolnak be, az Orth számára végzetessé válható és Orth sérülését mindenesetre jóval könnyebb természetűnek állítják be, mint azt az első tudósítások után hinni lehetett. Az egyik budapesti sportlap az Orth sérülésének röntgenvizsgálatánál jelen volt Winternitz professzor nyilatkozatát közli, akinek kijelentése szerint Orth az MTK amatőr-mérkőzésén térdszalagszakadást szenvedett, tehát belső sérülést, amely azonban, miután a vizsgálat az elszakadt szalagoknak helyes összeillesztését mutatta ki négy hét lefolyása alatt gyógyítható lesz. Miután Orth sérülése hosszabb utókurát is igényel, valószínűnek látszik, hogy a tavaszi szezon előtt nem fogja egyesületének dresszeit magára öltetni.

Az újvidéki Makkabi jubileumi ünnepe. Az újvidéki Makkabi az elmúlt vasárnap ünnepelte gyönyörű külsőségei között eredményes munkát kifejtő fennállásának 5 éves jubileumát. Az ünnepély programját zászlószentelés, tornamutatóványok, valamint atlétikai versenyek szerepeltek, amelyen jugoszláviai és külföldi zsidó csapatok nagyszámban képviseltették magukat. Az ünnepély fénypontját a bécsi Hakoah újvidéki szereplése képezte, amelynek rezervegyüttese gyönyörű játék után 8:1 (6:1)-re győzte le a jubiláló egyesületet.

Győzdjén meg hogy aján-déktárgyakat arany, ezüst és briliánsarutban legolcsóbban nálam szeresheti be.

A kolozsvári bíróbizottság első vita-estélye. A kolozsvári bíróbizottság szeptember 17-én, csütörtökön este 8 órakor a szövetség Str. Avram Jancu (volt Petőfi-utca) 16. szám alatt levő hivatalos helyiségben rendes ülést tart. Az ülés után rendezik meg a bíróbizottság első vita-estélyét, amelyen Meret Octavian dr. bizottsági elnök román nyelven, Nagy Lajos pedig magyar nyelven fog szakértekezést tartani az új offside-szabály gyakorlati előnyeiről és hátrányairól. A vitaestélyre a bizottság ezúton hívja meg az összes kolozsvári minősített bírót, az egyesületek intézőit és a csapa'ok kapitányait.

A marosvásárhelyi Kadimah sportegye-sület újjászületése. Marosvásárhelyről jelentik: Marosvásárhelyi zsidó sportemberek elhatározták, hogy a Kadimah-sportegyesületet reorganizálni fogják. A tárgyalások ebben az irányban már annyira előrehaladt állapotban vannak, hogy egy a teljes tisztikar, valamint az egyes szakosztályok vezetői-nek névsora komplett.

Arne Borg egy uszásával hat világre-kordot javított meg. Stockholmból táviratozzák: A svéd uszófenomén vasárnap egy 500 méteres verseny keretében hat új világrekordot állított fel. 300 yardon 3 perc 16-4 mp., 300 méteren 3 perc 38-8 mp., 400 méteren 4 perc 50-3 mp., 440 yardon 4 perc 52-6 mp., 500 yardon 5 perc 48-1 mp., 500 méteren 6 perc 08-4 mp. az új világrekordja. Arne Borg a napokban Amerikába utazik, ahol összetalálkozik egyetlen riválisával: Weizsmüllerrel.

Raglanok

öltönyök,

gyerek-kosztümök

Neumann M.

férfi- és fiuruha-áruhaza
Cluj, Piața Unirii (Főtér) 14

Aranyér
„Arusol”
Aranyér ellen több mint 25 éve a legjobban di-
ment szer. Egyszerű alkalmazás, biztos siker.
Minden fájdalomat azonnal megszünteti és meg-
gyógyítja a gyulladt, sebes és vérző helyeket.
Csalékos alkalmatlanságtól mentes. Reggel és
este egy kúpocskát tesz a végébe bevezetve.
Minden patikában és drogeriában kapható.
BUDAPEST
KÁR F.H. MEES CALEA-GRIVIȚEI 61

d'orsay
parfumeur
17 rue de la Paix
Paris

F. Markovits, Cluj Arany ezüst és brilli-
Wesselényi M.-u. No 20. ans, tárgyakban
a legkényesebb igényeket is ki-
elégítő nagy választék.

Halló 9771 Unió gőzmosó! Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautóju-
kat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt. **Halló 977!**

Ha művészi kiváló fa-, vas- vagy réz-
butort, zongorát
siker venni, ne Marosvásárhelyre és tekintis-
sajnálja az utat SZÉKELY ÉS RÉTI
ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermel-
szaktársaságok furniészükségeit legolcsóbban itt szereshetik be

A közelgő nagy ünnepekre való tekintettel, van
szerencsém a f. vevőközönséget értesíteni, hogy
a kitűnő minőségű יום כפור
Apollo asztali és
templomi gyertyák
megérkeztek, valamint I-a akác- és virág-méz
és mindenféle fűszerárú legjutányosabb árak
mellett kaphatók, Tisztelettel
Spéter Mózes
Piața Mihai Viteazul No 12.

Autóvezetőnek bá-kít lelkiismeretesen
kitanítok. Elméleti és
okleveles gépészmérnök vezetése mellett. Mű-
hely és vezetési gyakorlati órák kedvező fi-
zési feltétellel. **Telefon 10-42.**

„Express”
auto garage, bérautó vállalat és javító műhely
Str. Londrei (Hosszu) 26. Cuij

Időt, pénzt
takarít meg, ha nem főz be paradicsom-
mot, hanem helyette

M. M.
**paradicsom-
konzervet**
vásárol. Minden csemege- és fűszer-
üzletben kapható lesz. Kérjen ajánlatot
M. M. Konzervgyártól,
Timisoara. — Sürgőnycim: EMEM.
Telefon: 20-32.
Lloyd 3962

akitol a
k pedig
atmárról
etekben
a hónap
ékekből
szarvas-
szágból.
tészkep-
gi lapok
rom nap-
g jelen-
ntetését
ar ke-
: Valkó
itt időző
csehszlo-
ez évben
kisipa-
Brassó-
a városi
iparosság
közpon-
a nagy-
Országos
vé Tinti
kolozsvári
k ismét
Kávé:
Salvador
nck 64,
23-50—
ny van.
50—160,
se miatt
jelenleg
75—180,
110 lej-
kaó 68,
feles 29,
cados 18,
a, franco
osítási díj
Kókuszszir
an 49—
a 140—
spanyol
mák 45,
lokra
ezhetté
66
No 10
zet
24-47.
eté-
l
ett
araszt
teremt
an!
ben!
17.
tők

